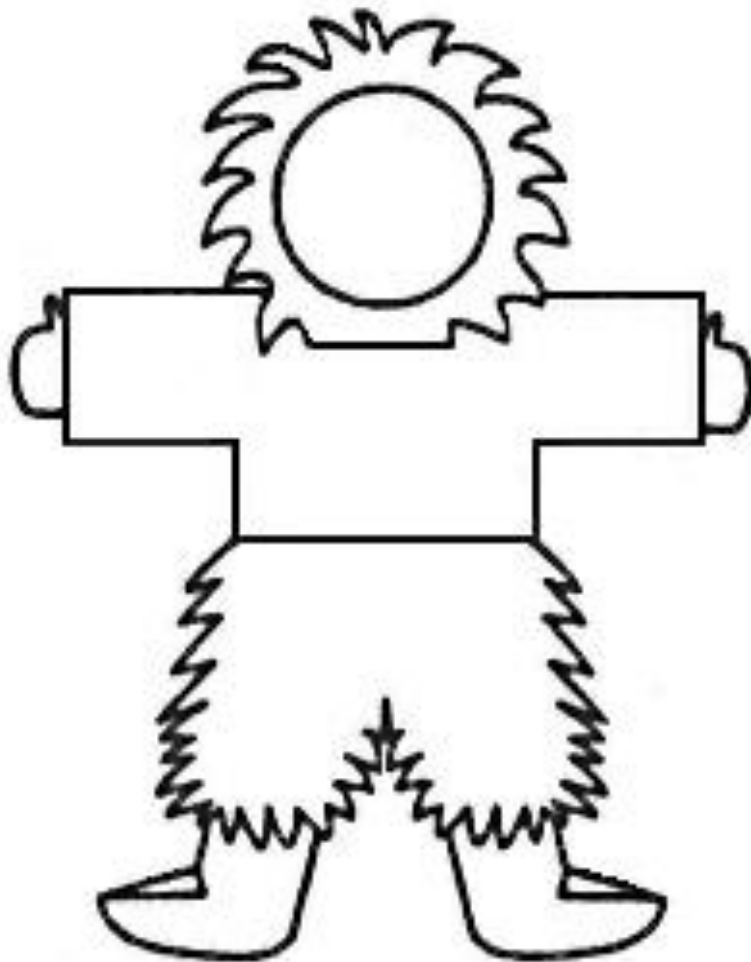

Ilitsersuut

Atuarfimmi naliliisarneq uppersaasiortarnerlu pillugit
Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 2, 9. januar
2009-meersoq pillugu

Inerisaavik
September 2009

Ilitsersuut

Atuarfimmi naliliisarneq uppersaasiortarnerlu pillugit Namminersornerullutik
Oqartussat nalunaarutaat nr. 2, 9. januar 2009-meersoq
pillugu

ILITSERSUUT	3
Aallaqqaasiut	3
Nalunaarutip imarisaa	4
Nalunaarut pillugu nalinginnaasut	5
Aalajangersakkanut ataasiakkaanut oqaaseqaatit	6
Atuartitsinerup aaqqissorneqarnera	6
Iliuusissatut pilersaarutit naliliinerlu (§ 8-10)	6
Atuarfiup, angerlarsimaffiup atuartullu akornanni attaveqaqatigiinneq (§ 11-14).....	7
Uppersaasiineq (tak.: §§ 15 – 22)	8
Nammineerluni sulianik saqqummiussineq, aalajangersimasumik sammisaqarluni suliaqarneq misilitsinnerillu (§ 24-35)	10
Allattariarsorluni misilitsinnerit.....	13
Alloriarfinni misilitsitsinerit ingerlanneqarnissaat	14
Allattariarsorluni misilitsinnginnissamut maleruagassat il.il.	15
Napparsimaneq il.il.	15
Saniatigut nalunaarut: Paasissutissanik katersineq	16
Pilersaarusiornermut atuartitsinermullu kingunissai	16
Naggasiut	17

ILITSERSUUT

Aallaqqaasiut

Atuarfitsialak atuartitsinerup aaqqissuunneqarnissaanut naliliinermilu periutsinik nutaanik piomasagaateqarpoq. Atuartut ilikkariartornerminnut atuarnerminnullu tunngatillugu anguniagassanut pilersaarutinullu taamaallaat peqataassanngillat, ilikkariartorneritilli, ineriartorneritik suliatillu pillugit nalilersuinermut naliliinermullu qitiulluinnarlutik peqataatinneqassapput.

Tunngaviusumik Atuarfitsialammi isumagineqarpoq, naliliineq tamarmi, atuarfimmi namminermi naliliisoqarpat imaluunniit avataaniit naliliinerit pineqarpata, atuartut ataasiakkaat ilikkariartornerisa ineriartornerisalu tapersorsornissaannik siunertaqartinneqassasoq, aammalu ilinniartitsisut atuartitsinissaminnut pilersaarusiortornerinni atuartitsinerminnilu periusissaminnik tulluurtunik qinersiniarneranni ikuuutaassasoq, tassuunakkut atuartitsinertik siunnerfeqartilissagamikku atuartut ataasiakkaat pisariaqartitaannut pisinnaariigaannullu ikorfartuutaasumik. Atuartitsineq naliliinerillu siunnerfeqartinneqassapput atuartullu ataasiakkaat ilikkariartornerissamut piginnaasaannut tunngaviliisuussallutik, taamaalillutik atuartut tamarmik atuarnertik pissaganartutut, unamminartutut imaqarnerusutullu misiginiassamassuk.

Taamaattumik nalunaarut atuartut ataasiakkaat ilikkariartornermikkut piginnaasaasa ineriartornerisalu nalilersortarnissaat pingaarnerutillugit suliarineqarpoq; aappaattullu ilisimatusarnermi, misissueqqissaarnermi kiisalu sumiiffinni ataasiakkaani qitiusumiillu ineriartortitsinermi siunniussanut sakkussatut atorniarneqarluni. Neriutiginerpoq nalunaarut atuartut, ilinniartitsisut angajoqqaallu akunnerminni atuartup atuarnera atuarnerminnilu pissarsiai pillugit oqaloqatigiinnerulernissamut ammanerulernissamullu siuarsaataajumaartoq, taakkuttaaq saniatigut aamma atuarfimmut attuumassuteqartut soqutiginnittullu akornanni.

Nalunaarutip siunertaraa, atuarfiit naliliineq uppersarsaasiisarnarlu iluaqutigalugit atuartitsinerup ineriartortinneqarnissaanut suliniuteqarnerulernissaat, tassuunakkut:

- atuartut ilikkariartornerat atuartitsinermillu pissarsiaat pitsanngorsarniarneqassammata, pissutsit atuartitsinerup iluaniittut avataaniittullu atuartut ineriartornerannut ilikkariartornerannullu sunniuteqartut nakimaatsumik siunertaqartumillu nalilersorlugillu naliliiffigisarnarisigut,
- atuartut ataasiakkaat atuaqatigiiaallu nakuuffii pisariaqartitaallu sammeneqassammata,
- atuartut ataasiakkaat pisariaqartitaat aallaavigineqassammata,
- atuartut peqataatinneqassammata, aamma namminneq ilikkariartornerminnut sunniuteqataaannissamut periarfissinneqassammata ilaatigut atuartut ataasiakkaat anguniagassiortarnerisigut iliuusissatullu pilersaarusiortarnerisigut,
- ilikkagassatut anguniagassat ersarissut piomasagaatillu ersarissut tunngavigineqarsinnaammata atuartut sanngiiffi pinerunagit nukittuffiili qitiutillugit,
- pissutsit uppersarsarneqarsimasut tunngavigineqassammata aammalu atuartunut naatsorsuutigisat piomasagaatillu tunngavigalugit pilersaarusiortoqarsimassammat aaqqissuussisoqarsimassallunilu.

Tamakkualuuna anersaaralugit alloriarfinni naliliinerit ilinniartitsisut nalilersuinerinut naliliisarnerinullu tapertatut eqqunneqarnissaat kissaatigineqartoq. Atuarfik pillugu peqqussut malillugu (§ 18. imm.3) atuartut nukarliit akulliillu atuarianni naammassineranni atuartitsinermi pissarsiaat ataatsimut nalilersorneqartassapput. Nalilersuineq atuartut ataasiakkaat atuariimmi ingerlaqqinnissaasa pilersaarusiornissaat eqqarsaatigalugu ingerlanneqartussaavoq atuartullu atuartitsissutini atuartitsissutinilu qanitariissuni tamani ilikkagassatut anguniagassanut tunngatillugu qanoq qanorlu annertutigisumik piumasaqaatitigut naammassinnissimanerinin nalilersuutaassalluni. Alloriarfiit naammassinerini atuartut angajoqqaallu nalunaarusiamik, ilassutaasumik oqaaseqaammik il.il. tunineqartassapput, naliliinerit uku tunngavigalugit:

- ingerlaavartumik naliliinerit tunngavigalugit ilinniartitsisup nalilersuineri,
- 3. klassimi atuartup nammineerluni suliaminik saqqummiussinera,
- 7. klassimi aaliangersimasumik sammisaqarluni suliaq, kiisalu
- 3. aamma 7. klassimi alloriarfinni misilitsitsinerit.

Alloriarfinni nalilersuinerit atuartut ataasiakkaat siunissamut ineriartornissaannut tikkuussisuussapput ilikkariartormerimilu paarlakaattumik anguniagassanik suliaqarfiusumi – anguniagassat immikkoortunut agguarnerisigut – iliuusissatut pilersaarusiornikkut – atuartitsinikkut - nalilersuinikkut atuartunullu ataasiakkaanut ilikkagassatut anguniagassiorfiusumi akuutinneqassallutik. Ataatsimut nalilersuinissaq salliutillugu siunertaavoq, atuartup killiffimmini ineriartornissaminut periarfissaanik ilikkariartornissamullu piginnaasaanik naammaginartumik takutitsinnaasoq, taamaalillutik ineriartormerinni killiffigilikkaminni tulluurtumik naleqquttumillu atuartinneqarsinnaaqqullugit.

Alloriarfiit naammassinerini ilinniartitsisut ataatsimut nalilersuineri ukiup affakkuutaartumik angerlarsimaffinnut nalunaaruteqartarnerit taamaaqataannik, makkuninnga uppersaateqartinneqartassapput:

- a. Nalunaarusiaq, taamaallaat ilinniartitsisup atuartup ilikkagassatut anguniagassanik qanoq angusaqarsimatigineranik nalilersuineranik imaqartussa,
- b. ilassutaasumik oqaaseqaatit, ilinniartitsisup atuartup atuariimmi sulineranik, inuttut inooqataanikkullu inerikkiartormeranik aamma atuariimmi inooqatigiinnermut peqataaneranik nalilersuineranik imallit,
- c. atuartitsinerup ingerlanneqarneranik paasissutissat, kiisalu
- d. atuartup atuariartortarsimaneranut paasissutissat.

Nalunaarutip imarisaa

Nalunaarutip imarisaa qulequttanut pingaarnernut arfinilinnut immikkoortulerlugu eqikkarneqarsinnaavoq:

1. **Atuartsinerup aqqissuunneqarnera** peqqussut malillugu ingerlatiinnarneqassaaq tak. § 17, imm. 1-3, Inatsisartut atuarfik pillugu peqqussutaanni nr. 8, 21. maj 2002-meersoq.
2. **Atuariit namminneq naliliineri**, atuariit namminneq isumagisassaata tassaapput:
  - a. atuartut anguniagassaata iliuusissatullu pilersaarusiata,
  - b. ingerlaavartumik naliliinerit,
  - c. 3. klassimi nammineerluni sulianik saqqummiussinerit aamma
  - d. 7. klassimi aaliangersimasumik sammisaqarluni suliaq.

3. **Avataaniit naliliineq**, KIIIN sinnerlugu Ilinniaatsinut institutip - Inerisaaviup naliliinermit imarisassat aalajangersartassavai, ukunanga imaqartoq:
  - a. 3. klassimi allattariarsorluni alloriarfimmi misilitsinnerit kalaallisoornermi, qallunaatoornermi aamma matematikkimi,
  - b. 7. klassimi allattariarsorluni alloriarfimmi misilitsinnerit kalaallisoornermi, qallunaatoornermi, tuluttoornermi aamma matematikkimi, kiisalu
  - c. atuartitsissummi allami ataatsimi alloriarfimmi misilitsinnissamut periarfissaqarpoq.
4. **Uppernarsaasiisarneq atuartumut aamma angajoqqaanut** (Angusakka) ukunanga imaqartinneqartoq:
  - a. nalunaarusiaq,
  - b. atuartup atuarfimmi sulineranik, inuttut inooqataanikkullu inerikkiartorneranik aamma atuarfimmi inooqatigiinnermut peqataaneranik ilassutaasumik oqaaseqaatit,
  - c. atuartitsinerup ingerlanneqarneranik paasissutissat aamma atuartup atuarnermini peqataanera aamma
  - d. angajullit atuarfianni angusat tunngavigalugit karakterit.
5. **Atuarfiup angerlarsimaffiullu akornanni attaveqatigiinneq** pillugu ukuusut:
  - a. angajoqqaanik ataatsimiititsinerit,
  - b. atuarfiup angerlarsimaffiullu akornanni oqaloqatigiinnerit,
  - c. il.il.
6. **Angusat pillugit paasissutissanik katersineq**, perorsaanermit ilisimatusarnermik inerisaanermillu suliaqarnissaq eqqarsaatigalugu.

Nalunaarut pillugu nalinginnaasut

Nalunaarut qulequttanut ima immikkoortortalersugaavoq:

- **Kapitali 1: Atuartitsinerup aaqqissorneqarnera nassuiaatillu.** Kapitalip uuma, soorlu nalunaarummi siullermi taamaareertoq, peqqussutip aalajangersagartai imarivai, tassa atuartitsineq aaqqissorneqartassasoq atuartitsissutini ataasiakkaani atuartitsissutillu qanitariissut siunertaat tunngavigalugit. (tak. § 17. imm. 1-3). Taaguutit nassuiarneqarneri, siornatigut aalajangersakkani ataasiakkaani toqqaannartumik allaqqanngikkarluartut, siuartillugit nuunneqarput, aammalu nassuiaammut ”atuartitsissutit siunertaat” aamma ”ilikkagassatut anguniagassat” ilanngunneqarput, alloriarfiit siunertaat, atuartitsissutit siunertaat ilikkagassatullu anguniagassat pillugit nalunaarummit tigusaallutik.
- **Kapitali 2: Iliuusissatut pilersarusiat naliliinerlu.** Aalajangersakkat, siornatigut kapitalini assigiinngitsuni inissisimagaluartut, allanngortinneqaratik atuartut anguniagassaliortarnissaannut iliuusissatullu pilersarusiortarnissaannut aamma atuartut atuarnerminni pissarsiaanik ilinniartitsisup ingerlaavartumik naliliineranut tunngassuteqarput.
- **Kapitali 3: Atuarfiup, angerlarsimaffiup atuartullu akornanni attaveqatigiinneq.** Kapitalimi uani aalajangersakkat allannguuteqaratik, angerlarsimaffimmut attaveqarnerup qanoq ingerlanneqartarnissaanik imaqarput. Nalunaarusiornissaq, angusat tunngavigalugit karakteriliinerit il.il. piffissami qaqugu pisassanersut ersarissarneqarpoq.
- **Kapitali 4: Uppernarsaasiineq.** Atuartup atuartitsinermit pissarsineranut sulii uku tunngavigalugit uppernarsaasiisoqartassaaq: **nalunaarusiaq, atuartitsinerup ingerlanneqarneranik paasissutissat, ilassutaasumik oqaaseqaatit aamma angajullit atuarfianni angusat tunngavigalugit karakterit.** 3. klassimi nalunaarusiap suliarineqarneranut atugassamik atuartut kalaallisut, qallunaatut matematikkimilu allattariarsorlutik misilitsissapput aamma atuartitsissutini atuartitsissutinilu qanitariissuni,

allattariarsorluni misilitsiffiunngitsuni sumiiffinnilu ataasiakkaani toqqagassani sammisami ataatsimi, atuartup nammineq aalajangigaani, nammineq suliaminnik saqqummiussissapput. Akulliit atuarfianni atuartut allattariarsorlutik kalaallisut, qallunaatut, tuluttut matematikkimilu misilitsissapput aamma atuartitsissutit assigiinngitsut kattullugit aalajangersimasumik sammisaqarlutik suliaqassapput saqqummiutissalugulu.

- **Kapitali 5: Angusat tunngavigalugit karakterit.** Karakterskala nutaaq, Greenlandic Grading System atorneqarpoq, GGS-skala.
- **Kapitali 6: Nammineerluni sulianik saqqummiussineq, misilitsinnerit, aalajangersimasumik sammisaqarluni suliaq il.il.** Uani kapitalimi aalajangersakkat nutaajupput qulaanilu taaneqartuni peqataanissaq ingerlatsinissarlu pillugit aalajangersakkat imarivai. Immikkoortoq kingusinnerusukkut itisilerneqassaaq.
- **Kapitali 7: Napparsimaneq il.il.** Aalajangersakkap imarivaa misilitsitsinermi, nammineq sulianik saqqummiussinermi aalajangersimasumillu sammisaqarluni suliaqarnerup nalaani atuortoq napparsimassappat il.il. atuarfiit qanoq periuseqarnissaannik.
- **Kapitali 8: Nalunaarusiat il.il. toqqortarineqarnerat**
- **Kapitali 9: Atuutilersitsineq.** Nalunaarut 1. august 2009 atuutilerpoq.

Aalajangersakkanut ataasiakkaanut oqaseqaatit:

Atuartsinerup aaqqissornerqarnera (§ 1)

Atuartsineq tassunga ilanngullugu atuartut atuarnermi pissarsiaannik naliliineq alloriarfinni pingasuni qitiusumit ilikkagassat anguniagassat aalajangersarneqarsimasut tunngavigalugit ingerlanneqassaaq (§ 1, imm. 1-3). Atuartuni ukiup atuarfiusup naammassinerani ilikkagassat anguniagassanik aalajangersaavigineqarsimannngitsuni, ilinniartitsisup atuartut peqatigalugit atuartsinissamut, alloriarfiit naammassinerini ilikkagassat anguniagassat ilaat suliarissavai. Ilikkagassat anguniagassat ilaat ilikkagassat anguniagassat aallaavigalugit suliarineqassapput imalu aaqqissuunneqassallutik, atuartumut alloriarfiup naammassineranut ilikkagassat anguniagassat anguniarnissaannut tapersersuutaassallutik.

Iliuusissatut pilersaarutit naliliinerlu (§ 8-10)

Atuartsinermut ilikkagassat/ ilikkagassat anguniagassat ilaat tunngavigalugit atuortoq ilinniartitsisuni peqatigalugit atuartsissutini atuartsissutinilu qanitariissuni tamani anguniagassiorassaaq (§ 8). Siunnersuutigineqassaaq, ilikkagassat anguniagassat ilaat atuartullu namminneq anguniagaat ersarissumik piviusorsiorlumillu suliarineqartarnissaat, atuartut namminneq qanoq qanorlu annertutigisumik anguniagassatut siunniussatik angusimanerlugit nalilersuisinnaaqullugit.

Atuartut ukiumut ikinnerpaamik marloriarlutik iliuusissaminnik pilersarusiorassapput, (Angusakka ark 5, 5a imaluunniit 5b). Ingerlaavartumik naliliinissamut pitsaanerpassaaq, piffissamut sivikinnerusumut siunnerfeqarluni ilikkagassat anguniagassat ilaannat tunngavigalugit suliaqaraanni, soorlu annikinnerusunik aalajangersimasumik qulequtaliilluni sammisaqarnermi, suliaassitutit, suliniutinik il.il. suliaqarnermi, atuartut taamaalillutik anguniagassatut siunniussatik pilersaarutaasut angusimanerlugit nalilersoruminartinnerussammatigit, (Angusakka ark 1 piffissamut killilimmut anguniagassiornermut atorneqartussatut takorluugaavoq.) Atuartup iliuusissatut pilersaarutai

atuarfiup angerlarsimaffiullu oqaloqatigiinnissaat sioqqullugu suliarineqartassapput angerlaanneqartassallutillu. Angajoqqaat atuarfiup angerlarsimaffiullu oqaloqatigiinneranni anguniagassanik ilaatigut allanik ilassuteqarsinnaapput aammalu anguniagassatut siunniussaasut anguneqarnissaannut qanoq tapersersuisinnaanerlutik siunnersuuteqarsinnaallutik. Atuartitsineq ima aaqqissuunneqassaaq, atuartut anguniagassaat salliutinneqarsinnaalersillugit. Angajullit atuarfianni atuartup siunissami ilinniagarilerumaagassatut isumaliuutai iliuusissatut pilersaarutaannut ilanngunneqassapput, taamaalilluni ilinniarfiit ilinnialertussanut piunasaqaataat naatsorsuutigisaallu atuartup piviusorsioortumik takorloorsinnaalersinnaassammagit, taamaaliornerminilu ingerlatani suliaqarninilu siunnerfeqartilissallugit.

Ingerlaavartumik nalilersuineq tassaavoq atuartup ilikkariartornermini piginnaassutsiminik takutitsineranik aaqqissuussaasumik paasissutissanik katersineq (§§ 9-10). Sulinermik ingerlatsinermik angusanillu nalilersuineruvoq, aamma suleriaatsit assigiinngitsut tassani ilanngunneqarput: ilinniartitsisup misissuineraniit atuartup nammineq angusaminik nalilersuineranut. (Takuuk: Atuartut angusaannik nalilersuineq. Inerisaavik 2005). Ilinniartitsisup ingerlaavartumik naliliinera atuartut namminneq nalilersuinerannit tunngaveqartassaaq. Atuartut namminneq imminnut nalilersuinerat ingerlaavartuuvoq, atuartup immiut atuartutut ilinniarnissaa siunertaralugu. Atuartut:

- namminneq naammassisinnaasatik, suliatik, angusatik, isummatik ilikkariartornitillu pillugit isumaliuuteqalersissavai,
- sulinerminni qanoq ilionertik maluginiarsinnaalissavaat aqussinnaalissallugulu,
- namminneq suliamik pitsaassusaat ilisimasatillu nalilersorsinnaalissavaat,
- imminnut tunngassuteqartunik piviusorsioortumik anguniagassiorsinnaalissapput aamma
- qanoq anguniassanerlugit pilersaarusiorsinnaalissapput. (Takuuk.: Atuartup nammineq immiut nalilersornera/naliliiffiginera. Inerisaavik 2005)

Ilinniartitsisup ingerlaavartumik nalilersuininini nalunaarusiornermini ilassutaasumillu oqaaseqaasiornermini tunngavigissavai.

Atuarfiup, angerlarsimaffiup atuartullu akornanni attaveqatigiinneq (§ 11-14)

Nalunaarusiaq, ilassutaasumik oqaaseqaatit il.il. piffissami novebarimi/decembarimi aamma maajimi/juunimi suliarineqartarnissaat. 10. klassit eqqarsaatigalugit piffissat ukuupput novembari/decembari aamma aprili/maaji.

Atuarfiup angerlarsimaffiullu akornanni attaveqatigiinneq makku aqutigalugit isumagineqassaaq:

- 1) atuarfiup angerlasimaffiullu akornanni oqaloqatigiinnerit atuartumit peqataaffigineqartumik minnerpaamik ukiumut marloriarluni ingerlanneqartassapput,
- 2) ukiup atuarfiusup aallartinnerani atuaqatigiit angajoqqaavinik minnerpaamik ataasiarluni ataatsimiititsisoqartassaaq,
- 3) nalunaarusiat, atuartitsinerup ingerlanneqarneranik paasissutissat, ilassutaasumik oqaaseqaatit angusallu tunngavigalugit karakterit pillugit minnerpaamik ukiumut marloriarluni angerlarsimaffimmut allakkatigut nalunaaruteqartoqartassaaq aamma

4) angajoqqaat piumasaqareernerisigut akuersereernerisigulluunniit angerlarsimaffimmut pulaarnerit.

Atuartup ilikkariartornera qitiutillugu atuarfiup angerlarsimaffiullu akornanni oqaloqatigiinnerit tunngaveqartariaqarput, atuartup angajoqqaani ilinniartitsisunilu peqatigalugit nammineq ilikkariartornernini pillugu allaaserisaqarnissaminut eqqarsaatiginninnissaminullu peqataatinneqartarnissaanik. Atuarfitalak nutaamik ataatsimeeriaaseqalernissamik siunertaqarpoq, siornatigutut angajoqqaanik ataatsimiititsisarnermit oqaloqatiginnittarnermillu allaanerussuteqartumik, siornatigummi angajoqqaat ilinniartitsisullu atuartup atuarnera pillugu kisimik oqaloqatigiissutigisarpaat. Atuartup ilikkariartornera qitiutillugu ataatsimiititsineq immikkuullarissutut isigineqassanngilaq, kisiannili atuartitsinerup ilaatut isigineqassaaq. Inerisaavik atuarfiup angajoqqaallu akornanni attaveqatigiinnerit qanoq ingerlanneqarsinnaanersut ilitersuusiornikuuvoq (takuuk: Atuartoq qitiutillugu ataatsimiititsineq. Inerisaavik 2005, aamma Portfolio atorlugu nalilersuineq. Inerisaavik 2005).

Uppernarsaasineq (tak.: §§ 15 – 22)

Atuartup atuartitsinermik pissarsineranut uppernarsaasiinermi ilinniartitsisuisa nalilersueriaatsit makkua suli atussavaat:

- 1) nalunaarusiaq,
- 2) atuartitsinerup ingerlanneqarneranik paasissutissat,
- 3) ilassutaasumik oqaaseqaatit aamma
- 4) angajullit atuarfianni angusat tunngavigalugit karakterit.

Ad. 1. Ilinniartitsisut atuartup atuartitsinermik pissarsiaasa nalunaarusiorneranni alloriarfimmil **ilikkagassatut anguniagassat** imaluunniit **piffissamat anguniagassatut siunniussimasat** tunngavigalugit nalunaarusiortassapput. Ilinniartitsisut amerlasuut nalunaarusiaq allat pillugit suli atortarpaat, soorlu; atuartut pissusaat, sulinerminni aallussinerat, soqutiginninnerat, inerisimassusaat il.il. atuartitsissutaasuni ilikkagassatut anguniagassat tunngavigalugit nalunaarusioratik. Nalunaarusiap **imarissusaavaa** atuartup ilikkagassatut anguniagassatut siunniussimasanik qanoq qanorlu annertutigisumik angusai annertutiginersut pillugit ilinniartitsisup nalilersuina. Nalunaarusiaq sapinngisamik oqaatsinik pitsaasunik siumullu sammisunik oqaasertalersorneqassaaq. Aammattaaq nalunaarusiaq, atuartitsissummi atuartup piffissami tulliuuttumi suut sammissallugit pisariaqartitaanik imaluunniit suut sammissallugit tulluutuutitaanik siunnersuutininik imaqartinneqassaaq. Oqaaseqaasiaq taamaalilluni atuartup iliuusissatut siunissami pilersaarusiornerani ilanngussinnaassaaq. Nalunaarusiap ingerlaavartumik naliliinerit tunngavigissavai, tassani ilinniartitsisoq ingerlaavartumik atuartorlu suleqatigalugu atuartup ilikkariartorneranik pissarsiaqartarneranillu isumaliuuteqartarmat.

Alloriarfiup naammassinerani nalunaarusiornissamat tapertassatut atuartitsinermut atatillugu atuartut 3. klassimi 7. klassimilu allattariarsorlutik misilitsittassapput, 3. klassimi nammineq suliaminnik saqqummiussisassapput kiisalu 7. klassimi aalajangersimasumik sammisaqarlutik suliaqartassapput saqqummiussisassallutillu (taakkua kinguliani allaaserineqarput). Angusakka ark 3 nalunaarusiornermi atorneqassaaq,.

Ad. 2. Atuarfiit atuartitsineq pilersaarutaasut malillugit ingerlanneqarsimanersoq paasissutissiissutigisassavaat. Paasissutissiissutit ilaatigut atuartup atuarnerata nalilersornissaanut atuartumut angajoqqaanullu tapertaassaaq – tassunga ilanngullugit atuartup atuarnermini pissarsisimanagera, soorluttaaq aamma atuartup atuarnerminik ingerlatseqqinnissaata

pilersaarusiornissaanut atorreqarsinnaasut. Atuartitsinerup ingerlanneqarneranik paasissutissat makkuninnga imaqassapput:

1. piffissami pineqartumi akunnerit atuartitsiviusussatut pilersaarutaasut amerlassusaat,
2. piffissami pineqartumi akunnerit atuartitsiviusimasut amerlassusaat, aamma
3. atuartup atuariatortarsimaneranut paasissutissat.

Akunnerit atuartitsiviusussatut pilersaarutaasut pillugit paasissutissiinnermi, akunnerit atuartitsiviusut (min. 60 atorlugit naatsorsuinerit) **tamakkerlugit**, atuartumut piffissamut pilersaarutaasut nalunaarneqassapput. Tassunga naatsorsuinnermi ilanngunneqassapput eqimattat/atuaqatigiit avillugit atuartitat aamma avinnagit atuartitat, immikkut ittumik atuartitsinerit aamma naammattusaammik atuartitsinerit aamma ataatsimut aqqissuussaasunik sammisaqartitsinerit, soorlu timersortitsinerit il.il.

Akunnerit atuartitsiviusimasut amerlassusaat pillugit akunnerit pilersaarutaasut atuartitsiviusimasut (min. 60 atorlugit naatsorsuinerit) tamakkerlugit nalunaarneqassapput.

Atuartitsiviusimangitsutut oqaatigineqartut tassaapput:

- akunnerit atuartitsiviusimangitsut ilinniartitsisup peqannginnera patsisaalluni atuartorlu akunnerni atuartinneqarsimangippat,
- akunnerit atuartitsiviusut aalajangersimasuuungitsumik taarteqarluni ingerlanneqarsimasut, atuartut nakkutigineqarnissaat pinerullugu atuartitsinerusimappat – tassunga ilanngullugit pinnguartitsiinnarnerit pissuttuartitsiinnarnerillu. Akunnerni taamaattut, soorlu pilersaarutaariinngitsumik pinnguartitsinerit pissuttuartitsinerit il.il., ilikkagassatut anguniagassat tunngavigalugit, atuartut ataasiakkaat anguniagaat iliuusissatullu pilersaarutaat tunngavigalugit atuartitsinerunngillat.

Atuartup atuariatortarsimaneranut paasissutissani akunnerit atuartup peqquteqarluni/peqquteqarani atuarsimangineri nalunaarsorneqassapput.

Atuariartortarsimanermit tunngassuteqartut Angusakka ark. 3-mi nalunaarneqassapput.

Ad. 3. Ilassutaasumik oqaaseqaatit ilinniartitsisup atuartup atuarfimmi sulineranik, inuttut inooqataanikkullu inerikkiartorneranik aamma atuarfimmi inooqatigiinnermut peqataaneranik nalilersuineratut paasineqassapput. Nalilersuinnermi ilaatigut makku ilanngunneqarsinnaapput:

- atuarnermini soqutiginninnera,
- ukkassisinnaanera itisilerisinnaassusaalu,
- sulerusussuseqarnera,
- akisussaassuseqarnera,
- atuarfimmi tiiminilu qanoq innera,
- atuaqatiminik ilinniartitsisuminillu suleqateqarnera,
- nammineersinnaassuseqarnera,
- nukittuffi,
- angerlarluni suliassanut atuarfimmilu tunniussassanut eqqortitsinera,
- tiimini anitsiarfinnilu pissusilersortarnera,
- isumassarsiullaqqissusaa,
- il.il.

Klasselærerip ilassutaasumik oqaaseqaammik suliaqarnermini atuartup imminut nalilersornera tapertatut atorsinnaavaa, ilaatigut Angusakkami ark 4 atorlugu. Siunnersuutigineqassaarlu nalunaarusiornermi periususoq malillugu, atuartup ilinniartitsisui suleqatigiillutik ilassutaasumik oqaaseqaasiornermi atuartup atuarnermi piffissami tulliuttumut 'isigisumik', atuartup piginnaasai tunngavigalugit piginnaangisai salliutinnagit oqaaseqaasiortassasut. Ilassutaasumik oqaaseqaasiornermi Angusakkami ark 2 atorneqarsinnaavoq. Oqaatigineqassaarli ark 2 atuarfiup iluani taamaallaat atortussatut naatsorsuussaammat klasselærerillu, Angusakkami ark 3-mi, ilassutaasumik oqaaseqaasiornissamut atugassaralugu. Ark 2 angajoqqaanut nassiunneqassanngilaq.

Ad 4. Nalunaarusiap, atuartitsinerup ingerlanneqarneranik paasissutissat ilassutaasumillu oqaaseqaatit saniatigut atuartut angajullit atuarfianni (8. – 10. kl.) GGS-skala atorlugu angusat tunngavigalugit karakterilerneqartassapput. Angusat tunngavigalugit karakteriliinerit atuartup atuartitsissutini ilikkagassatut anguniagassanut naleqqiullugit piginnaasaanik nalilersuinerupput. 8. aamma 9. klassimi angusat tunngavigalugit karakteriliinerit ilikkagassatut anguniagassat immikkoortuinut, ilinniartitsisut atuartullu ataatsimoorlutik aalajangersarsimasaannut, naleqqiullugit nalilersuinerussapput. Pingaaruteqarluinnarpoq atuartut ilikkagassatut anguniagassani/ilikkagassatut anguniagassat immikkoortuinut piumasaqaatit taamaallaat ilisimassanngikkaat, aammattaarli anguniagassat qanoq qaqugulu anguneqassanersut peqatigalugit oqallisigineqartariaqarput.

10. klassimi nalilersuinerit kingulliit (nalunaarusiaq angusallu tunngavigalugit karakterit) atuartup ilikkagassatut anguniagassat tamakkerlugit qanoq qanorlu annertutigisumik angusimanerai alloriarfimmi ilikkagassatut anguniagassanut naleqqiullugit nalilersuinerussapput.

Nammineerluni sulianik saqqummiussineq, aalajangersimasumik sammisaqarluni suliaqarneq misilitsinnerillu (§ 24-35)

Alloriarfiup naammassinerani ataatsimut nalilersuilluni nalunaarusiornissamut atugassamik ilinniartitsisup ingerlaavartumik nalilersuinerata saniatigut maanna atuartut 3. klassimi nammineerlutik suliaminnik saqqummiussissapput, 7. klassimi atuartut aalajangersimasumasumik sammisaqarlutik suliaqassapput aamma atuartut 3. aamma 7. klassimi allattariarsorlutik misilitsissapput.

Nammineerluni sulianik saqqummiussineq

3. klassimi atuartoq atuartitsissutini atuartitsissutinilu qanitariissuni, allattariarsorluni misilitsissiffiunngitsuni sumiiffinnilu ataasiakkaani toqqagassani sammisami ataatsimi, atuartup nammineq aaliangigaani, nammineerluni suliaminik saqqummiussissaaq.

Nammineerluni suliamik saqqummiussinerup takutissavaa atuartup:

- 1) atuartitsissummi atuartitsissutiniluunniit qanitariissuni ilikkagassatut anguniagassanut toqqakkanut tunngatillugu angusimasai kiisalu
- 2) suliaminut tunniussimassusaa ilikkagassatigullu ineriartornera.

Nammineerluni suliamik saqqummiussineq (imaluunniit portfolio) atorlugu nalilersuineq atuartut suliaannik toqqartuinissamut assersuutinillu katersinissamut sakkuusinnaavoq atuartut ilisimasaat

ilikkariartornerallu pillugit naliliinissaamik siunertaqartoq. Periuseq atussagaanni atuartut sulianik toqqartuinnermi suut nalilersorneqassanersut (ilikkagassatut) anguniagassat suut anguniarneqassanersut pillugit aaliangersaanermi peqataatinneqartariaqarput.

Nammineq sulianik saqqummiussineq ukiumi atuarfiusumi atuartut suliaannik, siuariaataannik angusaannillu naleqquttumik takutitsisumik katersanit tunngaveqassaaq. Taamaattumik atuarnerup aallartinneraniit portfolio sunaanersaq atuartunut saqqummiunneqassaaq, atuartut sanaatik aaliangersimasut takussutissiallu kisiisa ineriartorneri pinnagit, kisiannili aamma atuaqatiminnut angajoqqaaminnullu namminneq suliaminnik saqqummiussinerit ilanngullugit sungiussinnaaniassammatigit. (tak.: Portfolio atorlugu nalilersuineq. Inerisaavik 2005)

Alloriarfiup/atuaqatigiit ilinniartitsisuisa atuartut suleqatigalugit, nammineq sulianik saqqummiussinissaq qanoq iluseqassanersaq aalajangissavaat – tassunga ilanngullugit suut kikkunnut saqqummiunneqassanersut. Atuarfiit ilaasa atuartitsissutit kattullugit nammineq suliat saqqummiussinnaavaat, allat atuartitsissutini ataasiakkaani atuartitsinerup ilaatut saqqummiussineq ingerlassinnaavaat. Allat atuartitsineq ualimut nuullugu, angajoqqaat saqqummiussinissamut aggersarlugit, saqqummiussinnaapput.

Suliamik saqqummiussinerit tassaasinnaapput:

- Titartakkat, suliat,
- Allatat, nalunaarusiat,
- Logbogit,
- Eqqaamassutissatut allattukkat,
- Allattaaviit sulianik imaqtartut,
- Assit, immiussat
- Il.il.

3. klassimi nammineq sulianik saqqummiussineq, ulluinnarni atuartitsinerimut ilaatillugu, piffissami marsi-maajimi ingerlanneqassaaq.

7. klassimi aalajangersimasumik sammisaqarluni suliaqarneq saqqummiussinerlu

Atuarfik pillugu peqqussummi aalajangersakkat malillugit (§ 9, imm. 4) alloriarfinni pingasuusuni tamani atuartitsissutit akimorlugit, aalajangersimasumik sammisaqarluni suliaqarneq suliniummillu suliaqarnermi kiisalu atuartut pissarsiaat ataatsimut nalilersornerinut ilanngullugu akullerini atuartut alloriarfiup naammassinerani aalajangersimasumik sammisaqarlutik suliaqassapput saqqummiussissallutillu. Aalajangersimasumik sammisaqarluni suliaqarnermi suleriaatsit ilinniarnersa saniatigut – suliniummik suliaqarnermi suleriaaseq aamma eqqarsaatigalugu – aamma siunertaavoq atuartut uku ilaatigut ilinniassagaat:

- suleqatigiinneq aalajangeeqataasinnaanerlu,
- nammineersinnaassuseqarneq,
- nutaaliorsinnaassuseqarneq,
- isornartorsiuisinnaassuseqarneq,
- naleqqussarsinnaassuseqarneq nikerarsinnaassuseqarnerlu,
- eqqarsarsinnaassuseqarneq, soorlu tamakkiisumik ataqatigiissunillu isiginnissinnaassuseqarneq,
- itisilerisinnaassuseqarneq,

- naliliineq imminullu nalilersuisinnaaneq
- il.il.

Suleriaatsip ilinniartitsisup atuartumik pitsaanerusumik ilikkagaqarnissaanut periarfississavaa atuartullu atuagarsornikkut, inuttut inooqatigiinnikkullu ineriartornera pillugit nalilersuinissaanut pitsaanerusumik periarfississavaa. Suleriaaseq taakku saniatigut aamma ima sunniteqassaaq:

- nalilersuineq atuartitsinerlu ataatsimoortinneqassapput,
- ilinniartitsisup nalilersuinissamut atugassaanic tigussaasunillu suliaqartoqassaaq,
- atuartunut ataasiakkaanut qisuariaateqarnissamut periarfissiissaaq,
- angajoqqaanut nalunaarusiornissamut uppersaatissanic katersisoqarsinnaalissaaq aamma
- anguniagassatut siunniussanut iliuusissatullu pilersaarusiornissamut periarfissiivoq.

Aalajangersimasumik sammisaqarluni suliaq, atuarnerup ingerlanerani suliarineqartussaq saqqummiunneqartussarlu, atuartitsissutit akimorlugit ingerlanneqassaaq taamaattumik atuartitsissutit atuartitsissutilluunniit qanitariissut arlallit ilikkagassatut anguniagassartaannut tunngasuussaaq. Atuartut ilinniartitsisullu pingaarnerutillugu sammineqartussaq suleqatigiillutik aalajangiutissavaat, sammineqartoq atuartunut tamanut sammissallugu soqutiginarsinnaassaaq suliaqartullu annikinnernut aggulunneqarsinnaassaaq. Eqimattakkaarluni sapinngisamik suliarineqassaaq, marlukkaarlunili imaluunniit kisimiilluni aamma suliarineqarsinnaavoq. Sammisamik suleriaasissanillu toqqaaneq sumiiffinnut naleqqutissaaq, atortussanic pissaqarniarneq ilinniartitsisullu atuarfimmi ilinniartitsisuusut eqqarsaatigalugit. Taamaattumik pingaaruteqarpoq ilinniartitsisut sammisassamik toqqaaniarnermi immersuilluarnissaat, ilitsersuinissaat siunnersuinissaallu.

Klassip imaluunniit atuaqatigiiaat ilinniartitsisuisa atuartut suleqatigalugit pingaarnerutillugu sammineqartussaq ukiut tamaasa 1. februaari nallertinnagu aalajangiutissavaat. Atuartut ullunik atuarfiusunik tulleriinnik 3-5-inik paasissutissanic katersuinermit, sammisap suliarineranut, suliamik inaarsarneranut suliamillu tamakkiisup saqqummiunnissaanut piareersarnerminnut atugassaanic periarfissinneqassapput. Atuartut suliaminnik naammassinninnerinut uiggiutiinnarlugu saqqummiussisoqassaaq, soorlu suliaqareenermi ullut atuarfiusut tulluuttut aallartinneranni.

Aalajangersimasumik sammisaqarluni suliaq ilinniartitsisunit nalilersuiffiqineqareersimassaaq kingusinnerpaamik saqqummiussinnermiit sap. ak. marluk qaangiutsinnagit. Siuliani oqaatigineqareersutut nalunaarusiornermi ilassutaasumillu oqaaseqaasiornermi ingerlaavartumik naliliinnermit misilitsinnermilu angusanut nalilersuineq ilanngunneqassaaq.

7. klassimi aalajangersimasumik sammisaqarluni suliaq marsimi-maajimi ingerlanneqassaaq.

Aalajangersimasumik sammisaqarluni suliaqarneq pillugu nalunaarummi aalajangersakkat ersarissumik allaaserineqarsimaneri pillugu (§ 29 – 35), uani uteqqiilluni allannissaat pisariaqanngilaq. Oqaatigineqassarli, aalajangersakkani ukunani sinaakkutaasut iluanni atuarfiit aalajangersimasumik sammisaqarluni suliaqarnissaq namminneq pilersaarusiornissamassuk qanorlu ingerlakkusunerlugu aalajangersinnaammassuk, taamaalilluni atuartitsinerup ingerlanneqarneranut naliliinnermilu eqaattumik naliginnaasumillu ilaatinneqarsinnaaniassammat. Isumassarsiorfissatut innersuunneqarsinnaavoq: Mortensen, B.: Projektilerineq. Ilinniusiorfik, Nuuk 2005.

Allattariarsorluni misilitsinnerit

Atuarfimmi allattariarsorluni misilitsinnerit eqqunneqarnerisa siunertarivaa, Atuarfitsialaap naliliisarnermik kultuureqarnissamik siunniussaqaqarnera, nalilersuinerit formativiusut¹ atuarfinni namminerni atornerisigut kiisalu nalilersuinerit normativiusut² sanilliuunneqarsinnaasullu atornerisigut. Atuarfimmi nammineq naliliinerni amerlanertigut inuup nammineq isummani malillugu naliliinissamut killiliussai nalilersuinerilu tunngaviungajuttarput, alloriarfinnili misilitsinnerit naliliinissamut killiliussat assigiissut kinaassusersiunngitsullu tunngavigalugit ingerlanneqartarlutik.

Atuartup ilikkariartornera atuartitsinermilu pissarsiai pillugit naliliinerit pingaarnerpaat tassaapput, atuartup ilinniartitsisuni peqatigalugu nammineq ingerlaavartumik naliliineri. Tamakku ingerlanneqartassapput, atuartup ilinniartitsisullu, atuartup nammineq ilikkagassamit ataatsumullu ilikkagassatut anguniagassanut naleqqiullugu killiffia pillugu malinnaasinnaaqullugit. Ingerlaavartumik naliliinerit ilikkariartornermut taassumalu iluani pisunut missingissersuutaasut, allattariarsorluni misilitsinnerit ilikkagassatut anguniassatut siunniussat alloriarfimmut tulliuuttumut ingerlariaqqinnginnermi qanoq qanorlu annertutigisumik anguneqarsimanerannut ”uuttuutaassapput”. Uuttuinerit taakku atuartunut ataasiakkaanut, atuaqatigiiaanut, alloriarfimmut imaluunniit atuarfimmut tamarmut siunissamut suut pingaarnertut suliniutigineqassanersut pilersaarusernerannut tikkuussissutitut atornerqarsinnaapput. Alloriarfimmi misilitsinnerit, oqaatigineqareersutut pingaarnertut tamakkiisumik nalilersuinissamut atuuttussat, siunertarivaat:

1. atuartut ataasiakkaat ilikkariartornerannut ineriartornerannullu tapersersuutaanissaat,
2. ilinniartitsisut naleqqunnerusumik siunertaqarnerusumillu atuartitsinissamut pilersaarusernerminni tapertassaattut, taamaalillutik atuartut ataasiakkaat pisinnaariigaat pisariaqartitaallu pilersaarusernerminni atuartitsinerminnilu eqqarsaatiginerussammatigit,
3. atuarfiit pilersaarusernerinnissaminnut, ilinniartitsisunik agguassinissaminnut inerisagassatullu pisariaqartunut siunniussaminnut aaqqissuussinissaminnut nalilersuinissamut sakkusaqartinnissaat, kiisalu
4. sumiiffinni ataasiakkaani qitiusumiillu siunissami ilisimatusarnissamut inerisaanissamullu atugassanik tutsuiginartunik sanilliuunneqarsinnaasunillu paasissutissanik katersaqarnissap periarfissinnissaa. (soorlu ilikkagassatut anguniagassat iluarsartuuteqqinneqarnissaannut, pikkorissartitsinissamut pilersaarusernermi, inerisagassatut takorluukkanik pingaarnersiunissamut il.il.tunngatillugu)

Misilittakkat takutittarpaat, atuartut amerlasuut atuarfimmi ukiuni arlaqartuni atuaraluarlutik, oqaatsitigut, matematikkimi il.il. tunngaviumik ilikkagassat ilikkanngittoortaraat. Allattariarsorluni misilitsinnerit taamaattumik aamma siunertarivaat, atuarfiit atuartut ilikkarniarnikkut ajornartorsiutillit atuarneranni siusissukkut ”paasiniassammatigit”, atuartullu immikkut tapersersorneqarnissamut ikiorneqarnissamullu pisariaqartitsisut ikiorserneqarnissaannut suliniartoqarniassammat. Misilittakkat aamma takutittarpaat, siusissukkut atuarnernermut,

---

¹ Nalilersuinerit formativiusut tassaapput, ingerlaavartumik naliliinermi tunngavilersuinerit, imarisaa periusis-sallu ilinniartitsisunit (aamma atuartunit) aalajangersarneqartut

² Nalilersuinerit normativiusut tassaapput, qitiusumit naatsorsuutigisat piumasaaqatillu tunngavigalugit aalajangersarneqartut. Killissat naatsorsueqqissaarnermi naatsorsueriaatsit tunngavigalugit aalajangersarneqartarput. (normalfordeling)

allanniarnermut matematikkimilu ajornartorsiuteqalereersut kingusinnerusumi atuagarsornikkut inuttullu ineriartornissamut ajornartorsiortartut.

Militsinnerit soraarummeernerunngillat imaluunniit inaarutaasumik misilitsitsinerunngillat, angusinnitsoorfigineqarsinnaasut imaluunniit angusiffiusinnaasut. Misilitsinnerit pingaartumik atuartup atuarnerrata ilikkariartorneratalu pilersaarusiornissaanut sakkussatut isigineqassapput. Assersuutigalugu paasineqarpat, atuartoq atuaqatiminit piginnaasakinnerusoq, pingaaruteqarpoq atuartup ilikkariartornissaa ineriartornissaalu pillugit isumaliuteqalernissaq – suliniutissanik aaqquissuussaasunik atuartup maanna ineriartornikkut killiffianit naammaginatumut ineriartorteqqinnissaa siunertaralugu pilersaarusiornissamut. Tassunga tunngatillugu pingaaruteqarpoq atuartut angajoqqaallu, misilitsinnerit atuartut piginnaassusaannik il.il. nalilersuinerunngitsut nassuiaatissallugit, kisiannili siunissami atuartitsinissami qanoq suullu atuartitsissutigineqassanersut paasiniarlugit misissuinerusut.

Atuartitsissutini ataasiakkaani alloriarfinni misilitsissutit ilikkagassatut anguniagassani piunasaqaatit naatsorsuutigisallu tunngavigalugit suliaapput. Suliassat maani nunatsinni avataaniillu atuartitsinnermut, misilitsissutinik suliaqarnermut, perorsaaneremut naliliinermullu ilisimasaqarluartunit suliaapput. Ersarissumilli oqaatigineqassaaq, misilitsissutit ilikkagassatut anguniagassat ikittuinnaat tunngavigalugit ”uuttuimmata” taamaattumillu atuartup ilikkariartornera pillugu tamakkiisumik imaluunniit ilivitsumik naliliiniutitut atorsinnaanatik. Misilitsinnerit ilikkagassatut anguniagassani qitiusut uuttortarnissaat siunnerfigivaat. Misilitsinnerit ilinniartitsisup ingerlaavartumik naliliineranik, atuartut nammineq suliaminnik saqqummiussinerannik aalajangersimasumillu sammisaqarlutik suliaannik ilallugit taamaattumik ataatsimut atuartup ilikkagassatut anguniagassanut naleqqiullugu atuarnermi pissarsiaanik sukumiisumik naliliinerupput, nalunaarusiakkut ilassutaasumillu oqaaseqaasiornikkut saqqummiunneqartut, taakkulu atuartup iliuusissatut pilersaarusiornermi ilinniartitsisullu atuartitsinissaminut pilersaarusiornermi sakkussarai.

Nalilersuinnissaq assigiissaaqqullugu misilitsinnerit multiple choise atorlugu ilusilerneqassapput – tassa imaappoq, apeqqutit aalajangersimasunik akissutissartaqartassapput. Tassunga tunngatillugu Inerisaavik qarasaasiaq atorlugu immersuinnissamut, nalunaarusiornissamut, nalunaaruteqarnissamut kisitsisitigullu misissueqqissaarnissamut atugassamik inerisaavoq. Qarasaasiami programmip qulakkiissavaa, atuartut misilitsereerniartut misilitsinnerminni angusaannik ingerlaannartumik paasitittarnissaat. Qarasaasiami programmip aamma qulakkiissavaa, angusat Inerisaaviup paasissutissanik katersuivianut misissoqqissaarnissaat kisitseqqissaarnikkullu suliareqqinnissaannut ingerlaannartumik nassiunneqarnissaat.

Alloriarfinni misilitsitsinerit ingerlanneqarnissaat

- 3. klassimi atuartut allattariarsorlutik kalaallisoornermi, qallunaatoornermi matematikkimilu misilitsissapput.
- 7. klassimi atuartut allattariarsorlutik kalaallisoornermi qallunaatoornermi, tuluttoornermi matematikkimilu misilitsissapput.
- KIIIN-i ukiut tamaasa atuartut atuartitsissutit siuliani taaneqartut ilaanni ataatsimi misilitsissanngitsut aaliangiisinnaavoq.

- KIIIN-i ukiut tamaasa atuartut nukarliit akulliillu alloriarfiiniittut atuartsissutit ukua ilaannik ataatsimik misilitsissanersut aaliangiisinaavoq: inuiaqatigiilerinermi, upperisalerinermi isumalioqqissaarnermilu, pinngortitalerinermi imaluunniit inuttut inerikkiartornermi.
- KIIIN sinnerlugu Inerisaavik ukiut tamaasa 1. decembari nallertinnagu nukarliit akulliillu alloriarfiini allattariarsorluni misilitsitsinissat pillugit nalunaaruteqartassaaq. Nalunaarummi uku pineqartassapput:
  - atuartut atuartsissutini ukunani ataatsimi inuiaqatigiilerinermi, upperisalerinermi isumalioqqissaarnermilu, pinngortitalerinermi imaluunniit inuttut inerikkiartornermi allattariarsorlutik misilitsissanersut,
  - atuartut nukarliit akulliillu alloriarfiini kalaallisoornermi, qallunaatoornermi matematikkimilu misilitsissanersut aamma akulliit alloriarfianni tuluttoornermi misilitsissanersut,
  - ikiuutit nalinginnaasut immikkullu ittut suut misilitsinnermi atorpeqassanersut aamma
  - qaqugu qanorlu sivisutigisumik misilitsinnerit ingerlanneqassanersut.
- Qulaani oqaatigineqareersutut misilitsinnermit inernerit qarasaasiaq atorlugu Inerisaavimmut nassiunneqassapput.
- KIIIN sinnerlugu Inerisaaviup misilitsinnerup ingerlanneqarnissaanut nalilersuinissamullu malittarisassat ersarinnerusut aalajangersassavai.

Allattariarsorluni misilitsinnerit 3. aamma 7. klassini marsi-maajimi ingerlanneqassapput. Inerisaaviup ukiut tamaasa 1. decembari nallertinnagu misilitsinnerit piffissap suup iluani ingerlanneqassanersut nalunaarutigisassavaa. Ullut sorliit misilitsiffiussanersut atuarfiit naamminneq aalajangertassavaat, misilitsinnerit ullunnarni atuartsinnermi atuartsissutini misilitsiffiusuni atuartsinnerit nalinginnaasut atorlugit ingerlanneqarsinnaaqqullugit.

Allattariarsorluni misilitsinninnissamut maleruagassat il.il.

Atuarfiit eqqumaffigissavaat, atuartut immikkut ittumik atuartaasut, naammattusaammik atuartaasut, kiisalu atuartut nunanit allanit Kalaallit Nunaannut nuuttut, allattariarsorluni misilitsinnissamut, aalajangersimasumik sammisaqarluni suliaqarnissamut imaluunniit nammineq suliamik saqqummiussinissamut peqataanginnissaat aalajangersinnaagamikku. Peqataanginnissamut aalajangiinissaq atuartup angajoqqaavi oqaloqatigeqqaarlugit pisassaaq (takuuk: §§ 24 aamma 25). Peqataanginnissamut periarfissaqarnerup qulakkiissavaa, atuartut piviusorsiuungitsumik misilitsinneqarnissaat, peqataanginnissamulli aalajangersakkat aamma ima ingerlanneqartassapput, atuartut ataasiakkaat pillugit nalilersueqqissaqqaarnerit tunngavineqartassallutik.

Napparsimaneq il.il.

Aammattaaq atuarfiit eqqummaariffigissavaat napparsimaneq, inortuineq imaluunniit allat pequtugalugit misilitsinnitsoornerit, nammineq sulianik saqqummiussinngitsoornerit aalajangersimasumillu sammisaqarluni suliaqanngitsoornerit pillugit aalajangersakkat. Aalajangiunneqartorlu tassaavoq, atuartut atuarneq naamassitinnagu piffissami kingusinnerusumi aamma nalunaarutit il.il suliarinnginerini misilitsissasut namminnerlu suliaminnik saqqummiussissallutik. (tak. §§ 37 – 41).

§ 38-mi allaqqavoq, atuartuq allattariarsorluni misilitsinnissamut inortuippat, atuarfiup pisortaata piunasaqaatit allaqqasut malillugit akuerisinnaagaa. Tassani ersersinniarnearpoq, atuarfiup pisortaa akisussaasuunerpaasoq, akorngutissaqanngilarli atuarfiup pisortaata piginnaatitaaffik ilinniartitsisumut misilitsitsisumut tunnissinnaagaa, aaliangiineq atuartup atuarfimmu apuunnerani pisussaammat. Atuarfiup pisortaata akulerunneqarneratigut kinguarsaataasinnaasut akornutaasinnaasullu atuartup inortuisup atuaqataasullu misilitsinnissaat akornusersulersinnaavaat. Aalajangiinissamut pisinnaatitaaffik ilinniartitsisumut tunniunniaruniuk, atuarfiup pisortaata pisumi taama ittumi maleruagassat siumut ersarilluinnartunik nalunaarutigereersimassavai. Atuarfiup aqutsisuisa ilaat misilitsitsinerit ingerlanneqarnerini pisariaqartitsisoqartillugu attavigineqarsinnaajuaannassapput.

Saniatigut nalunaarut: Paasissutissanik katersineq

Atuarfiit, atuartitsineq atuartullu pillugit paasisimasagut annertusarniarlugit, Inerisaavik qarasaasiaq atorlugu paasissutissanik katersuivimmik inerisaanikuuvoq, maannalu aallaqqaammumt meeqqat atuarfianni inaarutaasumik misilitsitsinermi inernerik katersuivimmumt katersorneqarnikuupput. Alloriarneq tullinnguuttoq tassaavoq, alloriarfinni misilitsinnerit inernerinik katersuivimmik sananissaq, aallaqqaammumt katersat avataaniit kukkunersiorneqarnissaat siunertaralugu kingusinnerusukkullu katersat atuarfik pillugu misissueqqissaarnerni ilisimatusarnernilu tunngaviulernissaat eqqarsaatigalugu. Suli kingusinnerusukkut aamma pilersaarutaavoq, Tabulex atorlugu atuarfiit pillugit paasissutissat pigineqartut qarasaasiamumt katersuivimmumt aamma katersorneqartalernissaat.

Pilersaarusiornermumt atuartitsinermullu kingunissai

Naliliineq pillugu nalunaarutip allanngortinneqarnerata kinguneranik, atuarfiit ukiumumt atuarfiusumumt pilersaarutiminnumt ilannguttariaqagaat ukuupput:

- Atuarfiit atuartut 3. klassimiittumt nammineq suliaminnik saqqummiussinissaannumt periusissat piffissallu suumt atorneqassanersumt aalajangersartariaqarpaat. Pilersaarutit atuartunumt piffissani pineqartuni napparsimanertik imaluunnit allat peqqutigalugit peqataasinnaanngitsunumt periusissanik piffissanillu allanik periarfissaqartitsissappumt.
- Atuarfiit atuartut 7. klassimiittumt aalajangersimasumik sammisaqarlutik suliaqarnissaannumt saqqummiussinissaannullu periusissat piffissallu suumt atorneqassanersumt aalajangersartariaqarpaat. Pilersaarutit atuartunumt piffissani pineqartuni napparsimanertik imaluunniit allat peqqutigalugit peqataasinnaanngitsunumt periusissanik piffissanillu allanik periarfissaqartitsissappumt.
- 7. klassimi atuartut 1. februaari nallertinnagu aalajangersimasumik sammisaqarlutik suliaqarnissaminni qulequttatut pingaarnertumt sammerusutartik aalajangiutereersimassavaat.
- KIIIN-ip allattariarsorluni misilitsinnissat annertussusissaat piffissaliussallu naalunaarutigereerpagit, atuarfiit misilitsinnissanumt ataasiakkaanumt piffissaliinissat aalajangersassavaat. Pilersaarummi atuartunumt napparsimanertik imaluunniit allat peqqutigalugit peqataasinnaanngitsunumt piffissanik allanik periarfissaliussanik ilanngussisoqarsimassaaq

Naggasiut

Atuarfimmi naliliineq marloqiusamik siunertaqartuarnikuuvoq: Atuartoq imminut ilikkariartornerminilu piginnaasani pillugit ilinniagaqassasoq, aamma ilinniartitsisoq naliliiniarnerit siunertaqartut aqputigalugit imminut namminerlu atuartitseriaatsiminik, periutsiminik il.il. ilinniagaqassasoq. Taakkunani marlunni pineqarpoq, maanna sumut killissimaneq, siunissami sumut ingerlaniarnek aammalu qanoq anguniagassat anguniarnekassanersut. Maanna suliat kingumut qiviarluta pitsaassusaat naliliiffigisinnaangaangatsigu ineriartorneq pisarpoq tassanngaanniillu nutaanik unamminartunik siumullu isiginnittunik uatsinnut sammisatsinnullu piumasaqarfigisinnaalersarpugut.

Inuit tamarmik immikkuullarissuupput – tamarmillu immikkut pineqartariaqarput. Atuarfitsialaallu atuartoq qitiutillugu atuartitsinissaq siunniussarivaa, atuartullu ataasiakkaat ilikkariartornerat atuartitsinermi pilersarusiornermut, atuartitsinermut, naliliinermut atuarfiup angajoqqaallu attaveqatigiinnerannut il.il. qitiulluinnarnissaa pingaartinneqarluni. Pitsaasumik atuartitsineq tassaavoq ataqpeqatigiinneq, akisussaassuseqarneq, alaatsinaassuseqarneq ineriartornissamullu piumassuseqarneq aamma atuarfiup qullersaasa, ilinniartitsisut atuartullu kiisalu angajoqqaat allanngorusussuseqarneranniippoq.

Nalunaarutip uuma siunertarivaa siumut isiginnittumik nalilersuinerit naliliinerillu, atuartunut ilinniartitsisunullu tamanut atuartitsinermik naleqarnerulersitsisut soqutiginarnerulersitsisullu. Atuartitsinermik pitsaasumik takorluukkat, atuartut tamarmik soqutiginartumik unamminartumillu atuartitaanissaannik qulakkeerinnittut taamaalillunilu atuartunik piginnaasaqarnerulersitsisut pikkorinnerulersitsisullu, imatut eqikkaarneqarsinnaapput:

- Ilinniartitsisut atuartullu sulianik imaluunniit ajornartorsiutinik piviusunik suleqatigiittut.
- Sammisqaqarnerni tamani oqaatsit ilaatinneqartarput, ilinniartitsisut atuartitsissutini tamani atuartut oqaatsitigut atuinerannik, atuarsinnaanerannik, allassinnaanerannik – aamma matematikkimi, pinngortitalerinnermi, inuiaqatigiilerinnermi sumiiffimmilu toqqagassani kattullugit inerisaaffigisaat.
- Ilikkagassat anguniagassat suliniutinik isumalinnik, atuartut ilaqutariinnerminni avatangiisiminnilu tunngassuteqartunut attaveqartitaannik, suliaqarluni anguneqartarput.
- Ilinniartitsisut atuartut itisuumik eqqarsarsinnaanissaannik unammeruaagaqartissavaat taamaalillutik ulluinnarni inuunerminni naapitatik piviusut saperunnaarniassammatigit.
- Ilinniartitsisoq atuartorlu oqaloqatigiittassapput: oqaloqatigiinneq illuinnaaneersuunani illua-tungeriinnerussaq.
- Suleriaatsit assigiinngitsut ataatsikkut neqeroorutigineqartuaannassapput (kisimiilluni sulineq, eqimattani sulineq, sungiusarnerit aamma misileraanerit, ”sanileriilluni imminut ilinniarteqatigiinneq”, ilinniartitsisup – atuartup suleqatigiinnerat il.il.)
- Atuartut suleqatigiinneri aqqissuussaallugaassapput, atuartut taamaalillutik tamarmik suleqatigiissimaneq misilinniassammasuk. Atuartut tamarmik atuaqatigiit ataatsimut pingaartitaat pillugit suleqatigiissapput taamaalillutik nammeneq imminnut naalakkersorsinnaanertik, ikiusinnaassuseqarneq, ataqpeqatigiinneq namminerlu ilinniarnerninnut akisussaaqataanertik ilinniassavaat.
- Atuartut nammineq ilinniarnertik inuttullu/inooqatigiinnikkut ineriartornertik pillugit aalajangiussanut tamanut peqataatinneqartassapput.

Inerisaaviup neriutigivaa, nalunaarut atuartitseriaatsinut anguniakkanullu taamaattunut tapersersuutaajumaartoq.

Angusakkami arkit maanna peqqussummut naleqqussarlugit nutarterneqarput.

Ilitsersuut, Angusakka najoqqutassiallu oqaatigineqartut Inerisaavik attavigalugu piniarneqarsinnaapput imaluunniit Inerisaaviup nittartagaanit uannga aaneqarsinnaapput:
www.angusakka.gl